

**Karolina Wiktor. Kartografia macierzyństwa – wystawa o rodzicielstwie
i neuroróżnorodności w Zachęcie**

Wystawa *Kartografia macierzyństwa* to pierwszy w twórczości Karoliny Wiktor projekt poświęcony macierzyństwu z perspektywy kobiety doświadczającej poudarowej afazji. Punktem wyjścia jest relacja artystki-matki z afazją i jej córki oraz codzienne praktyki opieki i porozumiewania się, rozumiane jako równoległy proces rehabilitacji i budowania nowych form komunikacji. Ekspozycję można oglądać w Zachęcie do 3 maja.

Kartografia macierzyństwa koncentruje się na zagadnieniach widzialności, języka i podmiotowości – w odniesieniu do doświadczeń kobiet neurologicznie niesprawnych. Jest rezultatem wieloletniej praktyki artystycznej, w której Karolina Wiktor rozwija myślenie o sztuce jako narzędziu opisu doświadczeń ciała i umysłu, a zarazem sposobie przekraczania ich ograniczeń.

W centrum narracji znajduje się relacja matki z afazją i jej córki, relacja, w której codzienne gesty, domowe rytuały oraz wypracowywanie nowych form komunikacji stają się jednocześnie procesem rehabilitacji. Kiedy artystkę zawiodło słowo, pojawiły się rysunek, znak, gest, rytm i dźwięk. Wspólnie z córką Igą stworzyły EDUKACYJNĄ WSPÓLNOTĘ MATKI I CÓRKI – przestrzeń konstruowaną w oparciu o wzajemne uczenie się, uważność i troskę. Dziecięce rysunki działają na wystawie jak kierunki na mapie macierzyństwa, które dla Wiktor stało się procesem odzyskiwania sprawczości i miejsca w świecie.

Wystawa ma charakter otwarty i procesualny: oprócz poezji wizualnej obejmuje działania performatywne, spotkania, warsztaty oraz elementy partycypacyjne, które umożliwiają publiczności współtworzenie wybranych prac w trakcie jej trwania. Dzięki temu funkcjonuje jako dynamiczna struktura – mapa osobistych doświadczeń, ale też przestrzeń dla wspólnych rozmów o pracy opiekuńczej, zależności, sprawczości i społecznych mechanizmach wykluczenia. Powracającym motywem narracji wystawy jest Czcionka Braku – odwołująca się do czasu afazji, gdy pisane przez artystkę litery były niekompletne. Prosta, niemal niewidoczna linia wprowadza odbiorców w świat konstrukcji liter i słów – ale również w historię projektowania awangardowego, w tym tzw. alfabetu Władysława Strzemińskiego, formalnie bardzo podobnego do tego stworzonego przez Wiktor.

Kartografia macierzyństwa rozwija wątki zapoczątkowane przez artystkę w Zachęcie w 2014 roku, podczas konferencji *Kultura i neuronauka* poświęconej różnym aspektom funkcjonowania mózgu. W ramach wystawy Wiktor kontynuuje także działania jako animatorka spotkań w ramach projektu NeuroUżyteczna, który ma na celu uaktywnić i uspołecznic osoby różnorodnie sprawne. Wystawie towarzyszy wydana przez Zachęte książka *Kartografia macierzyństwa*, dostępna w Księgarni Artystycznej Zachęty.

Karolina Wiktor — artystka wizualna, autorka i twórczyni projektu NeuroUżyteczna, wspierającego osoby po udarze mózgu. Laureatka Nagrody Katarzyny Kobro (2017). W latach 2001–2013 współtworzyła z Aleksandrą Kubiak duet performerski Grupa Sędzia Główny. W 2009 roku, po pęknięciu tętniaka i udarach, jej droga artystyczna nabrała zupełnie nowego kierunku. Dziś zajmuje się poezją wizualną i konkretną oraz tworzy autorską Czcionkę Braku. W swojej twórczości łączy wiedzę o mózgu, kognitywistyce i neuronauce z doświadczeniem odbiorcy. Współtworzyła w Zachęcie konferencję i warsztaty *Kultura i neuronauka*. W 2020 roku na zaproszenie Fundacji Teatr 21 zrealizowała performatywny film *Niezbędnik Afazjanina*. Prowadziła blog afazja.blogspot.com, a obecnie prowadzi poezjawizualna.blogspot.com. Jest autorką książek *Wołgą przez Afazję* (2014), graficznego poematu *Pusto-stan nienawiści* (2019) i *Kartografii macierzyństwa* (2026).

artystka: Karolina Wiktor

kuratorka: Katarzyna Kołodziej-Podsiadło

prace: Iga Wiktor-Rypson, Konrad Kodras, Wiktoria Kuchta, Lidia Magiera, Irmina Mendera, Paweł Mendera, Piotr Pryk, prof. Aneta Szymaszek, Agata Wajda, dr Małgorzata Walaszczyk

partner wystawy: Centrum Sztuki Włączającej / Teatr 21

Zachętę wspiera: Towarzystwo Zachęty Sztuk Pięknych

patroni medialni: Pismo, naszemiasto.pl

Karolina Wiktor. Kartogra ia macierzyństwa

20.02–3.05.2026

Zachęta — Narodowa Galeria Sztuki, pl. Małachowskiego 3, 00-916 Warszawa